

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Τεχνητή Νοημοσύνη και Μηχανική Μάθηση

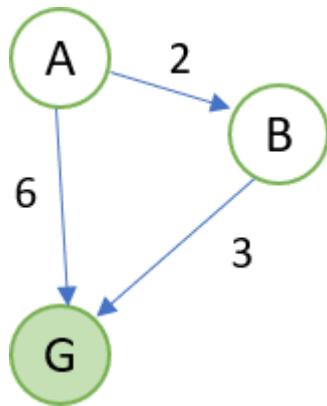
Επίλυση προβλημάτων

Παραδείγματα

Ευριστική αναζήτηση

Παράδειγμα 1

Έστω το γράφημα μεταβάσεων που φαίνεται στο σχήμα (G είναι η τελική κατάσταση). Σε κάθε ακμή αναγράφεται το κόστος μετάβασης. Ορίζουμε τέσσερις περιπτώσεις ευριστικών συναρτήσεων h_1, h_2, h_3 και h_4 , καθεμιά από τις οποίες αντιστοιχεί σε μια γραμμή του πίνακα.

Περίπτωση	$h_i(A)$	$h_i(B)$	$h_i(G)$
h_1	4	1	0
h_2	5	4	0
h_3	6	3	0
h_4	5	2	0

- Είναι οι συναρτήσεις αποδεκτές;
- Υπάρχει κάποια αποδεκτή συνάρτηση που είναι καλύτερη από τις υπόλοιπες;

Λύση

i) Συμβολίζουμε με $a(n)$ το ελάχιστο κόστος μονοπατιού από μια κατάσταση n έως την τελική κατάσταση G . Είναι

$$a(A) = 2 + 3 = 5, \quad a(B) = 3 \quad \text{και} \quad a(G) = 0.$$

Για να είναι η $h(n)$ αποδεκτή θα πρέπει $h(n) \leq a(n)$ για κάθε κατάσταση n .

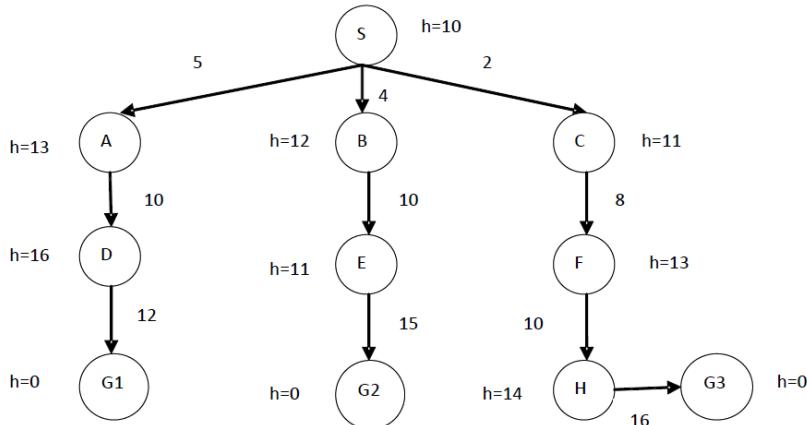
Συνεπώς:

- η $h_1(n)$ είναι αποδεκτή
- η $h_2(n)$ δεν είναι αποδεκτή (διότι $h_2(B) > a(B)$)
- η $h_3(n)$ δεν είναι αποδεκτή (διότι $h_3(A) > a(A)$)
- η $h_4(n)$ είναι αποδεκτή.

ii) Από τις παραπάνω δύο αποδεκτές ευριστικές συναρτήσεις $h_1(n)$ και $h_4(n)$, καλύτερη είναι η $h_4(n)$ διότι δίνει καλύτερη εκτίμηση του $a(n)$ (μεγαλύτερες τιμές) και για τις δύο καταστάσεις A και B .

Παράδειγμα 2

Θεωρήστε το γράφο μεταβάσεων του παρακάτω σχήματος όπου S είναι η αρχική κατάσταση και $G1, G2, G3$ οι τρεις τελικές καταστάσεις. Πάνω στις ακμές αναγράφεται το κόστος μετάβασης μεταξύ δύο καταστάσεων και δίπλα σε κάθε κόμβο περιγράφεται το κόστος που αντιστοιχεί σε μια ευριστική συνάρτηση $h(n)$.

- Εφαρμόστε αναζήτηση A^* . Γράψτε στο τέλος το μονοπάτι (λύση) που βρήκατε.
- Εφαρμόστε αναζήτηση ομοιόμορφου κόστους. Γράψτε στο τέλος το μονοπάτι (λύση) που βρήκατε.
- Η αναζήτηση A^* οδηγεί στην βέλτιστη λύση; Εάν όχι, για ποιον λόγο συμβαίνει αυτό;

Σημειώσεις:

1) Σε κάθε περίπτωση, γράψτε αναλυτικά τα βήματα αναζήτησης στον παρακάτω πίνακα. Το μέτωπο αναζήτησης γράφεται με την μορφή: όνομα_κόμβου(συνολικό κόστος, όνομα_γονέα). Παρακάτω έχουν συμπληρωθεί τα πρώτα βήματα για την αναζήτηση A^* .

2) Σε περίπτωση καταστάσεων με ίδιο κόστος χρησιμοποιήστε αλφαριθμητική προτεραιότητα.

Λύση

- Στην αναζήτηση A^* επεκτείνεται ο κόμβος του μετώπου αναζήτησης με το μικρότερο κόστος $f(n) = g(n) + h(n)$. Η εφαρμογή του A^* δίνει

Μέτωπο αναζήτησης	Επιλογή
$S(10,-)$	S
$A(18,S), B(16,S), C(13,S)$	C
$A(18,S), B(16,S), F(23,C)$	B
$A(18,S), E(25,B), F(23,C)$	A
$D(31,A), E(25,B), F(23,C)$	F
$D(31,A), E(25,B), H(34,F)$	E
$D(31,A), G2(29,E), H(34,F)$	$G2$ Λύση

Συνεπώς το μονοπάτι που προκύπτει είναι το $S \rightarrow B \rightarrow E \rightarrow G2$ με κόστος 29.

- Στην αναζήτηση ομοιόμορφου κόστους επεκτείνεται ο κόμβος του μετώπου αναζήτησης με το μικρότερο $g(n)$ που αντιστοιχεί στο κόστος μονοπατιού από την αρχική κατάσταση έως τον κόμβο n . Η εφαρμογή αναζήτησης ομοιόμορφου κόστους δίνει

Μέτωπο αναζήτησης	Επιλογή
S(0,-)	S
A(5,S), B(4,S), C(2,S)	C
A(5,S), B(4,S), F(10,C)	B
A(5,S), F(10,B), E(14,B)	A
F(10,A), E(14,B), D(15,A)	F
E(14,B), D(15,A), H(20,F)	E
D(15,A), H(20,F), G2(29,E)	D
H(20,F), G2(29,E), G1(27,D)	H
G2(29,E), G1(27,D), G3(36,H)	G1 Λύση

Συνεπώς το μονοπάτι που προκύπτει είναι το S -> A -> D -> G1 με κόστος 27.

iii) Όχι, η αναζήτηση A^* δεν οδήγησε στη βέλτιστη λύση (η λύση από την μέθοδο ομοιόμορφου κόστους δίνει χαμηλότερο κόστος 27 έναντι 29). Αυτό οφείλεται στο ότι η ευριστική συνάρτηση που χρησιμοποιήθηκε στην A^* δεν είναι αποδεκτή διότι υπερεκτιμά το κόστος $h(n)$. Για παράδειγμα $h(D) = 16$, ενώ το κόστος του D από την τελική κατάσταση G1 είναι 12.

Παράδειγμα 3

Ο υπολογισμός του κόστους σε ένα αλγόριθμο ευριστικής αναζήτησης δίνεται από την σχέση

$$f(n) = (2 - w)g(n) + wh(n)$$

Θεωρήστε ότι η $g(n)$ δίνει το κόστος μονοπατιού από την αρχική κατάσταση έως τον κόμβο n και ότι η ευριστική συνάρτηση $h(n)$ είναι αποδεκτή.

i) Δώστε την μορφή της $f(n)$ και ονοματίστε το είδους της αναζήτηση που πραγματοποιείται όταν

- $w = 0$
- $w = 1$
- $w = 2$

ii) Για ποιες τιμές του w ο αλγόριθμος είναι εγγυημένα βέλτιστος;

Λύση

i) Για $w = 0$ είναι $f(n) = 2g(n)$ οπότε πραγματοποιείται αναζήτηση ομοιόμορφου κόστους. Ο παράγοντας 2 δεν επηρεάζει τη διάταξη των κόμβων.

Για $w = 1$ είναι $f(n) = g(n) + h(n)$ οπότε πραγματοποιείται αναζήτηση A^* .

Για $w = 2$ είναι $f(n) = 2h(n)$ οπότε πραγματοποιείται αναζήτηση πρώτα στο καλύτερο. Ο παράγοντας 2 δεν επηρεάζει τη διάταξη των κόμβων.

ii) Η συνάρτηση μπορεί να γραφεί ως:

$$f(n) = (2 - w) \left(g(n) + \left(\frac{w}{2 - w} \right) h(n) \right)$$

η οποία συμπεριφέρεται σαν την A^* με ευριστική συνάρτηση $\left(\frac{w}{2-w}\right)h(n)$. Για $0 \leq w \leq 1$, η συνάρτηση $\left(\frac{w}{2-w}\right)h(n)$ είναι πάντα θετική και επίσης μικρότερη από την $h(n)$. Συνεπώς, εάν η $h(n)$ είναι παραδεκτή τότε και η συνάρτηση $\left(\frac{w}{2-w}\right)h(n)$ είναι παραδεκτή. Οπότε γι' αυτές τις τιμές του w ο αλγόριθμος είναι εγγυημένα βέλτιστος.

Παράδειγμα 4

Ο υπολογισμός του κόστους σε ένα αλγόριθμο ευριστικής αναζήτησης δίνεται από την σχέση

$$f(n) = wg(n) + (1 - w)h(n), \text{ με } 0 \leq w \leq 1$$

Θεωρήστε ότι η $g(n)$ δίνει το κόστος μονοπατιού από την αρχική κατάσταση έως τον κόμβο n και ότι η ευριστική συνάρτηση $h(n)$ είναι αποδεκτή.

Βρείτε εάν η $f(n)$ είναι βέλτιστη για

- $w = 0$
- $w = 0.5$
- $w = 1$

Λύση

i) Για $w = 0$ είναι $f(n) = h(n)$ οπότε πραγματοποιείται άπληστη αναζήτηση πρώτα ο καλύτερος, συνεπώς δεν είναι βέλτιστη. Για $w = 0.5$ είναι $f(n) = 0.5g(n) + 0.5h(n)$ οπότε πραγματοποιείται αναζήτηση A* που είναι βέλτιστη (ο παράγοντας 0.5 δεν επηρεάζει τη διάταξη των κόμβων). Για $w = 1$ είναι $f(n) = g(n)$ οπότε πραγματοποιείται αναζήτηση ομοιόμορφου κόστους που είναι βέλτιστη.

Παράδειγμα 5

Έστω δύο αποδεκτές ευριστικές συναρτήσεις $h_1(n)$ και $h_2(n)$ για κάποιο πρόβλημα αναζήτησης. Να δείξετε ότι η συνάρτηση $h_3(n) = \frac{h_1(n) + h_2(n)}{2}$ είναι αποδεκτή ευριστική συνάρτηση.

Λύση

Έστω ότι με $\alpha(n)$ συμβολίζουμε το ελάχιστο κόστος μονοπατιού από μια κατάσταση n έως την τελική κατάσταση. Αφού οι $h_1(n)$ και $h_2(n)$ είναι αποδεκτές τότε για κάθε n ισχύει:

$$h_1(n) \leq \alpha(n) \Rightarrow 0.5 h_1(n) \leq 0.5\alpha(n)$$

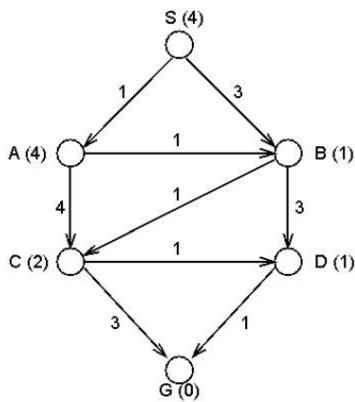
και

$$h_2(n) \leq \alpha(n) \Rightarrow 0.5 h_2(n) \leq 0.5\alpha(n)$$

Προσθέτοντας κατά μέλη προκύπτει ότι $h_3(n) = 0.5(h_1(n) + h_2(n)) \leq \alpha(n)$. Συνεπώς, η $h_3(n)$ είναι αποδεκτή.

Παράδειγμα 6

Θεωρήστε τον γράφο μεταβάσεων του παρακάτω σχήματος. Το ζητούμενο είναι να μεταβούμε από τον αρχικό κόμβο S στον κόμβο-στόχο G. Οι αριθμοί δίπλα στις ακμές, είναι τα κόστη μετάβασης μεταξύ των κόμβων. Ο αριθμός δίπλα σε ένα κόμβο είναι η τιμή μίας ευριστικής συνάρτησης που επιστρέφει μία εκτίμηση της απόστασης του κόμβου από τον κόμβο-στόχο.

- i) Είναι η ευριστική συνάρτηση αποδεκτή; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.
- ii) Χρησιμοποιώντας την παραπάνω $h(n)$ η αναζήτηση A^* και η αναζήτηση ομοιόμορφου κόστους δίνουν ίδιο κόστος λύσης; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Λύση

- i) Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται για κάθε κόμβο το μήκος της ελάχιστης απόστασης $a(n)$ προς τον κόμβο-στόχο G και η αντίστοιχη τιμή της ευριστικής συνάρτησης $h(n)$.

κόμβος	$h(n)$	$a(n)$
S	4	5
A	4	4
B	1	3
C	2	2
D	1	1
G	0	0

Συνεπώς, για όλους τους κόμβους n η ευριστική συνάρτηση $h(n)$ δεν υπερεκτιμά το πραγματικό κόστος $a(n)$. Συνεπώς, η ευριστική συνάρτηση $h(n)$ είναι αποδεκτή.

- ii) Αφού η ευριστική συνάρτηση $h(n)$ είναι αποδεκτή τότε η αναζήτηση A^* είναι βέλτιστη όπως και η αναζήτηση ομοιόμορφου κόστους. Άρα και οι δύο μέθοδοι θα δώσουν λύση με το ίδιο ελάχιστο κόστος.